

Valtuutettu Vilhelm Junnilan ym. valtuustoaloite alueellisesta kielikokeilusta

131/00.07.01/2018

Kaupunginvaltuusto 04.04.2016 § 22

Valtuutettu Vilhelm Junnila luki ja jätti valtuuston kokouksessa seuraavan kuuden valtuutetun allekirjoittaman aloitekirjelmän:

"Pääministeri Juha Sipilän strategisessa hallitusohjelmassa halutaan lisätä ja monipuolistaa kieltenopiskelua. Sipilän hallitusohjelmassa erityisesti mainitaan alueellinen kokeilu kielivalikoiman laajentamisesta eduskunnan hyväksymän ponnien mukaisesti. Edellisellä vaalikaudella hyväksytyssä ponnassa eduskunta kehottaa valtioneuvostoa selvittämään lainsäädännölliset edellytykset alueellisiin kokeiluihin kielivalikoiman laajentamiseksi ilman velvoittavaa toisen kansalliskielen opiskelua. Eduskunnan enemmistön tuen saanutta pontta tukivat kaikki paikalla olleet keskustan ja perussuomalaisten edustajat, sekä enemmistö kokoomuslaisista ja tukea tuli myös sosialidemokraateista ja vihreistä.

Käytännössä kielikokeilu on ajateltu toteutettavan siten, että toisen kotimaisen opiskelun velvoittavuudesta luovuttaisiin, josta huomioitaisiin myös oppilaan jatko-opinnoissa. Kielikokeilu ei millään tavoin estä oppilaan ruotsin kielen opiskelua, vaan ainoastaan laajentaa kielivalikoimaa. Ruotsinkielisistä viranomaispalveluista voidaan huolehtia ilman jokaiselle ikäluokalle pakollisia ruotsin kielen opintoja.

Tällä hetkellä oppilaiden kielitaito pääosin rajoittuu kahteen kansalliskieleen ja akateemisen opiskelun vuoksi käytännössä pakolliseen englantiin. Muita kieliä opiskellaan hyvin vähän, koska harva oppilas kykenee omaksumaan kolmatta tai useampaa vierasta kieltä. Suomalaisten kielitaidon vahvistaminen tukee voimakkaasti maamme tulevaisuuden kasvu- ja kansainvälistymistavoitteita. Oppilaiden kieliosaamisen yhdistelmiä tuleekin monipuolistaa jo opiskelun varhaisessa vaiheessa.

Me allekirjoittaneet ehdotamme kielikokeilun valmistelutyön pohjaksi seuraavia toimenpiteitä:

- 1 Naantalin tiedustelelee oppilailta ja oppilaiden vanhemmilta, mitä vierasta kieltä heidän lapsensa opiskelisi siinä tapauksessa, että toisen kotimaisen opiskelun velvoittavuudesta luovuttaisiin. Esimerkiksi saksan, ranskan, espanjan, venäjän tai muun kolmannen kielen lukija voisi velvoittavuuden poistuessa olla lukematta

ruotsia, jos vanhemmat ja oppilas katsovat sen perustelluksi ja ovat kiinnostuneita monikielisestä Suomesta.

- 2 Naantali perehtyy saamiinsa vastauksiin ja aloittaa niiden pohjalta alueellisen kielikokeilun valmistelutyön, joka tähtää opetus- ja kulttuuriministeriölle tehtävään lupahakemukseen kokeilun aloittamisesta.
- 3 Naantali selvittää lähikuntien, kuten Maskun ja Raision kiinnostuksen ja mahdollisuudet osallistua seudulliseen kielikokeiluun.

Samalla ilmaisemme tukemme tänään lanseeratulle ”monikielinen Suomi - ruotsi vapaaehtoiseksi” -kansalaisaloitteelle, joka mahdollistaisi monikielisen ja kielivarannoltaan rikkaan Suomen eli pakollisen ruotsin kielen opiskelun muuttamisen valinnaiseksi kaikilla kouluasteilla: peruskoulussa, ammattikoulussa, lukiossa, ammattikorkeakoulussa ja yliopistossa.

Valtuustoaloitteen perussanoma kuitenkin tähtää hallituksen jo hyväksymiin kielikokeiluihin ja niiden aloittamiseen Naantalissa kaupungissa. Naantali on julistautunut uudistajaksi ja edelläkävijäksi monella saralla ja sillä on hyvät edellytykset olla edelläkävijä myös kansainvälisyyden osalla. Kielikokeilu, jossa ruotsin kielen voisi oppilaan ja kodin tahdon mukaisesti vaihtaa toiseen vieraaseen kieleen, olisi vahva osoitus kansainvälisen toimintakulttuurin ymmärtämisestä ja kaupunkimme kehittämistahdosta ja -kyvystä.”

KAUPUNGINVALTUUSTO:

Valtuustoaloite merkittiin vastaanotetuksi.

Kaupunginhallitus 11.04.2016 § 113

KAUPUNGINJOHTAJA:

Kaupunginhallitus lähettää valtuustoaloitteen sivistysvirastolle valmisteltavaksi ja mahdollisia toimenpiteitä varten.

KAUPUNGINHALLITUS:

Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Koulutuslautakunta 22.11.2016 § 94

Sivistystoimenjohtaja Irmeli Myllymäki

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluu äidinkielen lisäksi vähintään yksi pitkä ja yksi keskipitkä kielen oppimäärä. Naantalissa pitkänä A1-kielenä tarjotaan englantia ja keskipitkänä B1-kielenä toista kotimaista kieltä, ruotsia. Ruotsin opetus alkaa uuden opetussuunnitelman mukaan 6. luokalla. Kunta voi tarjota va-

paaehtoisena myös toisen pitkän kielen opetusta. Tämä ns A2-kieli on Naantalissa ruotsi ja se alkaa neljänneltä luokalta. Vapaaehtoisina B2-kielinä on yläkoulussa mahdollisuus valita saksaa, ranskaa, venäjää tai espanjaa.

Naantalissa on pidetty lähtökohtana, että kielten opiskelussa turvataan jatkumo alakoulusta yläkouluun ja edelleen lukio-opintoihin. Näin vapaaehtoisen kielen valinnoille varmistetaan opiskelumahdollisuudet seuraavalla asteella. Vapaaehtoisen A2-ruotsin opiskelu on Naantalissa ollut suosittua ja sitä on valittu paljon. Ruotsin tarjoaminen vapaaehtoisena pitkänä kielenä on ollut myös resurssien käytön kannalta tehokasta. Erikoiskielten tilannetakaan ei Naantalissa voi sanoa huonoksi, sillä vapaaehtoisia B2-kieliä opiskellaan meillä enemmän kuin valtakunnassa keskimäärin. Vuonna 2012 tehdyn kartoituksen mukaan B2-kieltä Naantalissa opiskeli 20,7 prosenttia 8 - 9 luokkien oppilaista, kun valtakunnallinen keskiarvo oli noin 15 prosenttia. Neljän viime vuoden aikana kielten opiskelun aktiivisuus on edelleen lisääntynyt. Tällä hetkellä B2-kieltä opiskelee 26,2 prosenttia Naantalin 8 - 9 luokkalaisista. A2-ruotsin lukijoiden määrä vuonna 2012 oli 45,4 prosenttia 4 - 6 luokkalaisista, tänä vuonna osuus on 56,2 prosenttia.

Kielikokeilussa toisen kotimaisen kielen opiskelun velvoittavuudesta luovutaisiin ja ruotsi olisi mahdollista korvata opiskelemalla jotain toista kieltä. Aloitetta on käsitelty Naantalin rehtorien ja koulunjohtajien kokouksessa. Koulujen edustajien näkemys on, että kokeiluun ei Naantalissa ole syytä hakea. Nykyinen kieliohjelma toimii hyvin ja kustannustehokkaasti ja se on suosittu. Ottaen huomioon Naantalin maantieteellinen sijainti lounaisrannikolla on ruotsin kielen osaamisen tarve ilmeinen ja kielen käyttömahdollisuuksia paljon. Myös matkailuelinkeinon näkökulmasta ruotsin kielen osaaminen on toivottavaa. Ruotsin kieltä vaaditaan lisäksi valtion sekä kaksikielisten kuntien viroissa. Harvinaisempien kielten opiskelua tuleekin koulusamme edistää B2-kielten houkuttelevuutta lisäämällä sekä monipuolisesti kielenoppimista tukevia oppimisympäristöjä kehittämällä. Naapurikuntien Raision ja Maskun sivistysjohtajilta on tiedusteltu kantaa ja kiinnostusta kielikokeiluyhteistyöhön. Molempien vastaus tässä vaiheessa oli kielteinen.

Kielilain 1 §:n mukaan Suomen kansalliskielet ovat suomi ja ruotsi. Lain 35 §:ssä todetaan seuraavasti: "Viranomaisten tulee toiminnassaan vaalia maan kielellistä kulttuuriperintöä ja edistää molempien kansalliskielten käyttämistä. Jos olosuhteet sitä edellyttävät, julkisen vallan on ryhdyttävä erityistoimenpiteisiin kansalliskieliin liittyvien sivistyksellisten tai yhteiskunnallisten tarpeiden turvaamiseksi."

Opetus- ja kulttuuriministeriöstä saadun tiedon mukaan toisen kotimaisen kielen poissättämistä koskeva kokeilu edellyttää perusopetuslain muutosta, sillä nykyiset kokeilupykälät eivät mahdollista tarkoitettua kokeilua. Lain tarkkaa voimaantuloajankohtaa ei ole vielä mahdollista määritellä. Asiaan liittyy mm. perusoikeuksien toteutumiseen liittyviä selvitettäviä asioita, joita OKM selvittää yhteistyössä oikeusministeriön kanssa. Aikataulun edistymistä on ministeriöstä tiedusteltu viimeksi 1.11.2016, jolloin valmistelun kerrottiin olevan kesken (OKM/hallitusneuvos Janne Öberg, ylitarkastaja Tiina Kavilo). Aloitteessa esitetyn kyselyn järjestäminen huoltajille ei ole perusteltua tässä vaiheessa, koska kokeilun etenemisestä valtakunnassa ei ole selvyyttä.

SIVISTYSTOIMENJOHTAJA:

Koulutuslautakunta merkitsee tiedoksi edellä esitetyn selvityksen kielikokeilua koskevaan valtuustoaloitteeseen. Koulutuslautakunta päättää, että Naantalissa ei ole perusteltua jatkaa valmistelua kielikokeilusta.

KOULUTUSLAUTAKUNTA:

Palautettiin uudelleen valmisteltavaksi.

Koulutuslautakunta 13.02.2018 § 12

Vs. sivistystoimenjohtaja Kimmo Kuusimäki

Opetushallitus on tiedotteessaan 48/2017 20.12.2017 käynnistänyt haun toisen kotimaisen kielen kokeilulle perusopetuksessa.

LIITE B1, KOULLTK 13.2.2018

"Kokeiluun osallistuvat oppilaat

- suorittavat perusopetuksen oppimäärän ilman velvoittavaa toisen kotimaisen kielen opiskelua
- valitsevat toisen kotimaisen kielen sijaan yhden syksyllä 2018 alkavan vieraan kielen oppimäärän perusopetuksen järjestäjän kielitarjonnasta ja opiskelevat sitä yhteisenä (pakollisena) oppiaineena."

Rehtorikokous on käsitellyt hankkeeseen osallistumista kokouksessaan 6.2.2018 ja yhtyy 22.11.2016 lautakunnalle esitettyihin perusteluihin. Rehtorikokous ei esitä hankkeeseen mukaan lähtemistä.

Lukuvuonna 2017-2018 vapaaehtoista neljänneltä luokalta alkanutta ruotsia opiskelee yli puolet ikäluokasta.

Luokka-aste	Vapaaehtoisen A2 ruotsin valinneet oppilaat
4	54 %
5	57 %
6	52 %

Kielilaissa on edelleen ns. virkamiesruotsin osaamisvaatimus. Naantalilaisille nuorille ei ole syytä tehdä tarpeettomia esteitä poistamalla ruotsin kielen pakollisuus kieliohjelmasta.

VS. SIVISTYSTOIMENJOHTAJA:

Koulutuslautakunta päättää olla osallistumatta ruotsin kielen kielikokeiluun. Koulutuslautakunta saattaa yllä olevan lausunnon vastauksena Vilhelm Junnilan valtuustoaloitteeseen kaupunginhallituksen ja edelleen kaupunginvaltuustoon käsitte-lyyn.

KOULUTUSLAUTAKUNTA:

Vs. sivistystoimenjohtajan ehdotus hyväksyttiin.